

Jaume Cela / Juli Palou

Les sargantanes negres

Il·lustracions de Pep Brocal

U

–Afanya't nena. Espavila't. Espolsa't la son. Lleva't. Rent'a't. Esmorza i recull la roba bruta. Vinga, bonica de la teva marona!

La mare era així. En quinze segons donava trenta ordres que acabaven amb unes paraules dolces o unes carantoines. Però que n'era, de pesada, la més pesada de totes les mares, pensava la Marta, la mare més emprenyadora de totes les mares que es fan i es desfan. És clar que en aquest punt no hi havia acord majoritari. La Sònia, en Bru, l'Oriol, la Joana, la Núria, la Júlia, en Pinzell, el Jofre, la Carla, en Tarzan; bé, gairebé tots

els de la classe mantenien que, com la seva, de mare, de pesada i empenyadora, no se'n trobaven dues. I quina son tenia la Marta! Ahir no va poder anar-se'n a dormir fins que no va haver acabat la novel·la de l'Agatha Christie. Aquesta vegada sí que l'havia deixada bocabadada. Qui havia de pensar que l'assassí fos el mateix narrador! Aquesta sí que era bona. El penques que anava explicant la història era el dolent. La Marta era una lectora apassionada de les novel·les de lladres i serenos, d'assassins i d'investigadors privats, de jutges, jurats, fiscals i advocats que defensaven els seus clients amb les dents.

Però com en Sherlock i l'Agatha, res de res. Els altres eren tot just aprenents. El professor de literatura li havia dit una vegada que tenia un gust poc elaborat, que en Sherlock encara, però que la Christie era molt fluixeta, una escriptora de fórmula, que un cop li has llegit un parell de novel·les ja les hi has llegides totes. La Marta li va perdonar la vida perquè d'un profe de lite s'ha de perdonar tot. Es pensen qui sap què i no en saben de la missa la meitat.

D'aquesta fal·lera li venia el nom amb què tothom la coneixia: Xarloc. Una barreja de Sher-

lock i de Xarlot, perquè la Marta caminava amb els peus girats cap enfora, com el cèlebre còmic de les pel·lícules mudes.

La inventora del nom havia estat la Júlia, que sempre s'empescava l'expressió més aguda i era una noia amb molta traça a batejar la gent. És clar que a ella li deien la Burilles, perquè sempre tenia els dits ficats als forats del nas. «Cadascú ha de carregar la seva creu», pensava amb molt d'estoïcisme la Marta.

Però, malgrat tot, estava contenta amb el seu nom, perquè en Sherlock era en Sherlock, un dels seus amors, i en Xarlot el trobava força eixerit i molt simpàtic.

—Per cert, aquest matí —va comentar la mare de la Marta—, quan he baixat a comprar el diari, m'he trobat la senyora Lola. Estava molt deprimida perquè ha perdut el gos.

—El dàlmata aquell tan esbojarrat? —va interrompre la Marta.

—Sí, el dàlmata. No en tenia cap altre.

—I com és que l'ha perdut?

—Per ser exactes, no l'ha perdut, sinó que l'hi han pres. L'havia deixat lligat com sempre a l'entrada del forn. No hi ha estat ni un parell de

minuts i, quan n'ha sortit, ha trobat la corretja tallada i el gos que havia volat. Ningú no ha vist res. Pobra dona, feia pena de debò, perquè se l'estimava, aquest gos!

–Potser l'hi tornaran –va dir la Marta, més per dir alguna cosa que no pas perquè n'estigués convençuda.

–Com vols que l'hi tornin! Qui li ha pres el gos ja el devia tenir emparaulat amb algun comprador de l'altra punta de la ciutat, o de més lluny.

–I dius que ha passat davant del forn? –va preguntar la Marta, que ja començava a manifestar un cert interès detectivesc.

–Prou de xerrera, que ja et veig a venir. Tens el cap massa ple de les històries que llegeixes. Acabaràs com aquell que va embogir de tant llegir llibres de *caballeros andantes*. Cada dia deuen desaparèixer animals. Veïns que estan ben tips de sentir-los bordar o miolar, o que estan cansats de posar el peu damunt del que deixen anar, perquè la gent és molt porca. Fins i tot, algú es deu cruspir al forn algun colomet despistat. Hi ha gent per a tot en una ciutat com la nostra. Però prou de xerrera, Marta, reina meva, belluga't que faràs tard!

Altra vegada la veu de la mare. Dins el cap de la Marta, s'hi barrejaven dues realitats: la notícia del robatori del dàlmata –consistent com un tros de fusta– i el delicat fil del somni que havia tingut i que intentava que no se li escapés. Investigava l'assassinat del quiosquer del barri. L'havien cosit a ganivetades i havien embolicat el seu cos amb papers de diari. I quan estava a punt de descobrir l'assassí, la mare va i treu el nas en el seu somni sense demanar permís.

La matèria amb què són fets els somnis és molt fràgil. És com aquell sucre de les fires que sembla una cabellera i es desfà només de posar te'l a la boca. La veu de la mare feia el mateix efecte que el cafè calent damunt d'un terròs de sucre. La veu estrident de la mare esmicolava aquella estructura delicada que la Marta havia bastit al llarg de la nit. En aquest sentit, era una mena d'Àtila. Allà on posava la veu, no hi creixien els somnis.

La Marta va treure el nas entre el manyoc de llençols i de mantes. I la mare va tornar-hi:

–Va, preciositat de casa, que ja t'he encès l'estufeta del bany, perquè no tinguis fred.

Ara vindria el pitjor, perquè la mare es posaria a fer-li pessigolles i a cantar-li una cançoneta. Sempre igual i sempre diferent:

Salta d'alegria,
que la nit s'acaba
i comença el dia!

I els seus dits com petites serpetes d'acer buscarien els caus de sota els braços.

En aquestes ocasions la Marta reia. No podia fer-hi més. Era del tot inútil, perquè les pessigolles eren irresistibles i la deixaven indefensa.

Un cop llevada i rentada, la Marta va anar cap a la cuina per beure's un bol de llet calenta i sucari-hi unes quantes galetes.

—Mare, i l'Àlex?

L'Àlex era el seu germà gran. Volia fer medicina esportiva. Era un enamorat de tota mena d'esports. Tenia l'habitació plena de llibres que parlaven de totes les modalitats esportives. Plena de retalls de revistes i de diaris, pòsters, samarretes dedicades per esportistes famosos —en tenia una bona col·lecció—, pilotes de tota mena i, al bell mig de la calaixera, la seva relíquia: la gorra

de bany que va portar una nedadora de cognoms impronunciables el dia que va batre el rècord mundial de la seva especialitat. El paio va tenir els nassos de seguir-la fins als vestidors fent-se passar per un familiar seu. Sort que la noia s'ho va prendre pel costat simpàtic, li devia fer gràcia que un marrec com l'Àlex hagués anat tan lluny i hagués estat tan espavilat per trencar totes les normes de seguretat, ja que no era senzill arribar fins als vestidors, vencent la vigilància d'un parell de gorilles i del mànager, una mena de gos bulldog de més de 120 quilos de pes.

En record de la gesta, li va donar la gorra de bany amb una dedicatòria que la Marta no ha sabut mai amb certesa què volia dir.

—El teu germà ha sortit a quarts de set per anar corrent fins a la Creu de Pedralbes. Després farà unes quantes piscinetes, com diu ell, i cap a escola. I el teu pare tenia una entrevista a primera hora del matí i també ha marxat. Estem soletes, bufona.

I mentre reescalfava un cafè que mai no s'acabava de prendre perquè sempre li sortia alguna cosa per fer, va veure com la Marta es llepava els dits bruts de xocolata. En to de reny li va dir:

–Filla meva, rentat les mans. No sembla que tinguis l'edat que tens fent aquestes porqueries!

–I tant que no ho sembla –va exclamar la Marta—. A vegades sóc la nena, d'altres la Marta, d'altres que si sóc massa petita, després que sóc massa gran –i quan deia això aixecava el dit i amb la cara imitava un gest que feia el seu pare—. Canvieu de parer com de camisa.

–No ho deus pas dir pel teu germà, això de canviar-se de camisa. Quin porc que està fet. La camisa que porta es deu aguantar dreta, perquè, ara que hi penso, deu haver sortit altra vegada amb la mateixa. Molt d'esport i molts xandalls nets, però tret d'això, més brut que una guilla.

I abans no continués amb la roba, la Marta la va tallar:

–Ja he posat la roba bruta a la rentadora, perquè és això el que anaves a dir, oi, mare?

–I quina capacitat que té la meva nena per endevinar-me el pensament! I que n'ets, de llista: t'assembles a mi! –va exclamar la mare de la Marta abans de fer-li un petó i clavar-li un copet al cul—. Apa, afanya't que és tard. I arregla't aquest garbuix que duus al cap.

–O m’afanyo o em pentino –va dir la Marta–. Totes dues coses no les puc fer. Per tant, m’afanyo, que la moda és anar despentinada.

–Nena, vas ben errada. Les noies que surten a la tele i que sembla que no s’hagin passat la pinta pel cap des de temps immemorials, s’han passat hores i hores col·locant-se estratègicament cada cabell per estar bufones.

–Però jo sóc jo, i no sóc cap noia de la tele.

I amb ironia la mare va afegir:

–Tu ets tu i la meva circumstància.

La Marta va fer-li un petó, va recollir la bossa dels llibres i va sortir cap a l’escala.

Quan va passar per davant de la porta de la senyora Lola no va sentir els lladrucs del gos.

I al cap de la Marta va tornar a bullir la idea que aquesta desaparició portaria cua. Una cua llarga, com la d’alguns quissos.

Per què sospitava la Marta?

Ella no ho sabia, però tenia una intuïció que mai no l’havia fet quedar malament.